

ועדה לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בבתי חולים), התשמ"ט-1988
ותקנות 15 ו-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

טו' שבט, תשע"ו
24 ינואר, 2016

לכבוד
המנהל הכללי של משרד הבריאות

כב' המנהל הכללי,

בענין:

עו"ד שרה שר-לב התובעת הראשית, יחידת הדין המשמעתי, לשכת היועצת המשפטית,
משרד הבריאות, ירושלים

הקובלת

- נגד -

חליל רעד אח מוסמך [REDACTED] מס' רישום [REDACTED]
[REDACTED] באמצעות עו"ד משה אלוני

הנקבל

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

1. הקובלנה

ביום 11.6.2015 הגישה עו"ד שרה שר-לב התובעת הראשית ביחידת הדין המשמעתי, לשכת היועצת המשפטית, משרד הבריאות, קובלנה למנהל הכללי של משרד הבריאות נגד האח המוסמך חליל רעד [REDACTED] מספר רישום [REDACTED] (להלן- הנקבל) מכוח האמור בתקנה 15 (1) ו-(3) לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981

(להלן- התקנות), בגין התנהגות בלתי הולמת את מקצוע הסיעוד וחוסר יכולת, חוסר אחריות ורשלנות חמורה במילוי תפקידו בכך שהפגין אלימות פיזית והשתמש בכוח מופרז ובאלימות במילוי תפקידו כנגד מטופלות חסרות ישע.

2. הוועדה

המנהל הכללי של משרד הבריאות הבריאות מינה אותנו כוועדה שתדון בקובלנה (להלן- הוועדה). הוועדה קיימה דיון אחד ביום 22.12.2015 ובו הופיעו הקובלת עוה"ד שרה שרלב, הנקבל ובא כוחו עוה"ד משה אלוני.

3. האירועים ברקע הקובלנה

על פי הקובלנה, ביום 12.7.2014 הפגין הנקבל אלימות פיזית כלפי שתי מטופלות המאושפזות במרכז הרפואי לבריאות הנפש לב השרון, בו הועסק הנקבל כאח מוסמך. זאת כאשר נתן סטירה לאחת המטופלות בעת שאכלה, ואילו את השניה תפס ביד ובצוואר ומשך לחדר האוכל, כשניסתה להוריד את ידו של הנקבל תפס אותה בשתי ידיו ודחף אותה תוך שהוא מעקם את אחת מידיה מאחורי גבה, ולאחר שהכניסה לחדר האוכל הושיב אותה ליד השולחן והיכה אותה על עורפה.

4. ההליך בפני הוועדה

בתחילת הדיון מיום 22.12.2015 הודיעונו באי כוח הצדדים, כי הגיעו להסכמה והנקבל יודה בעבירות המיוחסות לו בקובלנה, בכפוף להצגת סרט צילום של השתלשלות העניינים, כאשר לדברי בא כוחו של הנקבל, "צילום טוב מאלף מילים", וסוכם שאמצעי המשמעת שתבקש הקובלת הינו התליה של 6 חודשים.

הודאת הנקבל נרשמה, והוצג לנו סרט האבטחה שצולם במרכז הרפואי, שבו נראה תחילה כיצד מטופלת נמצאת בלובי ומוכנסת-נגררת על ידי הנקבל לחדר האוכל, מושבת על יד השולחן והוא מכה אותה בעורפה, ואחר כך נראית מטופלת אחרת לוקחת אוכל מצלחת של אחר בשולחנה ומכניסה לפיה, והנקבל סוטר לה.

עו"ד שרלב ב"כ הקובל, ציינה בראשית טיעוניה כי הארועים ארעו במקום עבודתו הראשון של הנקבל (בחודש יולי 2014) זמן קצר לאחר שסיים לימודיו בחודש אפריל 2014, והביאה בפנינו החלטות שניתנו במקרים של עובדי סיעוד שנהגו באלימות כלפי חסרי ישע במקום לנהוג בהם בחמלה, דאגה והבנה, מקרים בהם טווח תקופות ההתליה הוא בין 10 ימים לבין ביטול רישיון (במקרה אחד שהובא בפנינו).

לטענת עו"ד שרלב הנקבל הוא אח טרי, ויש להעביר מסר של הרתעה ושמירה על כבוד המקצוע לנקבל ולאנשי המקצוע, כמו גם לציבור המטופלים. היתה במקרה זה חקירה במשטרה אך בפרקליטות הוחלט שיש מקום להליך משמעת וסגור את התיק הפלילי, אך לטענתה דווקא הדבר עומד לחובתו של הנקבל שלא נענש בהליך פלילי. ענייניו האישיים של הנקבל ונכונותו להודות ולחסוך בזמן היקר של הוועדה נשקלו אך כפי שנקבע בפסק דין ליביו ליאור יש להעדיף אינטרס הציבור על פני האינטרסים הפרטיים, ולכן יש מקום להטיל עליו אמצעי משמעת של התלית רישיונו ל-6 חודשים ולא להעביר מסר סלחני.

לפני טיעוניו של בא כוחו, פנה הנקבל עצמו אל הועדה וסיפר כי משרד הבריאות הפנה אותו למוסד פסיכיאטרי אף שאמר כי שינה דעתו ואינו מעוניין לעבוד בפסיכיאטריה (שהיתה אחת מאפשרויות הבחירה שהוצבו בפניו), והוא שובץ למחלקה עם תחלואה כפולה- סכיזופרניה עם פיגור שכלי, והוא מיד ביקש להעבירו והובטח לו שתוך יום- יומיים יועבר מחלקה. הדבר לא נעשה, הוא שלח מכתב למשרד הבריאות ובקש לעבור מהמחלקה, שבה למעשה עבד כמלצר כפי שניתן לראות מהסרט שהוצג בפניו, הוא פנה לאחראית וביקש העברה להלל יפה, שם יוכל לעסוק בסיעוד כפי שלמד ואהב.

לדבריו במקרה של החולה שהובילה לחדר האוכל (ושני המקרים לא היו באותו יום כאמור בקובלנה) הוא נהג כפי שראה את אנשי הצוות נוהגים כלפי האשה שאם לא הכניסו אותה לחדר האוכל בכוח היא לא היתה אוכלת והוא נגע בה בעורף כדי שתשב ותאכל. במקרה של החולה שאכלה מצלחתו של אחר הוא טעה מרוב תסכול. הוא סיפר כי הוא מפרנס יחיד, יש לו ילדה ואשתו בהריון עם תאומות והתליה ל-6 חדשים ארוכה מדי, כי לא יוכל לפרנס את משפחתו.

עו"ד משה אלוני ב"כ הנקבל, טען בהסתמך על ע"פ 433/89 כי יש ליישם ענישה אינדיבידואלית, ולהתלות רשיונו של הנקבל לתקופה פחותה מחודשיים. לדבריו, לאור מה שהוצג בפני הועדה, לא מדובר באלימות מיוחדת, וגם הפרקליטות במגעים עמו היו בדעה כי המקרה לא הגיע לרף של פליליות, ולכן התיק נסגר, והדבר צריך לעמוד לזכותו של הנקבל. מדובר במפרנס יחיד, ששלילת רישיונו משמעה שאין מי שמפרנס את המשפחה, מדובר ברף הנמוך, וכדי לתת לנקבל הזדמנות לשיקום יש להתלות רישיונו לחודשיים לכל היותר.

5. החלטת הועדה

אין מחלוקת בין הצדדים כי הנקבל, אח מוסמך במחלקה לפסיכיאטריה במרכז רפואי לבריאות הנפש, נהג באלימות פיזית כלפי מטופלות.

אף שמן הסרט שהוצג בפניו ניתן ללמוד יותר על השתלשלות העניינים, בעיקר במקרה שבו היה על הנקבל להכניס חולה סרבנית לחדר האוכל כדי שתאכל (ולדבריו עשה כעובד חדש מה שנהגו לעשות שאר עובדי המקום בקשר לחולה זו), הרי שאין מחלוקת כי מדובר בהתנהגות שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד, וכפי שהודה הנקבל, גם חוסר יכולת, חוסר אחריות ורשלנות חמורה במילוי תפקידו, כנטען בקובלנה.

אף אם מדובר בנסיבות שהקשו על תפקודו של הנקבל והוא עשה מעשהו תוך כדי ומתוך מגמה לבצע את תפקידו ותוך שהוא מחקה התנהגות שרווחה לדבריו במחלקה ומתוך הדאגה שהמטופלת, המסרבת להכנס לחדר האוכל ואינה משתפת פעולה, תאכל (במקרה השני, סעיף 3ב לקובלנה) כמו גם שהמטופלת האחרת תמנע מלקיחת מזון מחולים אחרים (במקרה הראשון, סעיף 3א לקובלנה), מן הראוי היה שינהג ביתר הבנה וחמלה.

אין ספק, כי התנהגותו של הנקבל - מעבר לפגיעה במטופלות הספציפיות - פוגעת בתדמיתו ובכבודו של המקצוע ובאמון הציבור בעובדי סיעוד ויש לשרשה, גם כדי להרתיע אחרים מהתנהגות אלימה, וזאת אף שלא נמצא מקום להגיש בגין מעשיו כתב אישום פלילי.

כדבריו של הנשיא ברק (אמנם לגבי רופאים אך הוא יפה גם לגבי העוסקים במקצועות רפואיים אחרים) בע"א 50/91 אדגר סבין נ. שר הבריאות (פ"ד מז(1) עמ' 27: "אין לתחום את השיקולים הרלוונטיים בקביעת העונש המשמעותי... יש לנקוט לעניין זה אמת מידה גמישה, אשר תאפשר להביא בחשבון, בכל מקרה ומקרה, גם את חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של רופא, אך גם ערכים, צרכים ואינטרסים לגיטימיים. אחרים עליהם באה הענישה המשמעותית-מקצועית להגן. בין אילו ניתן למנות את האינטרס בהתרעה כללית... את הצורך בשמירה על כבוד המקצוע... ואת אמון הציבור במקצוע...".

והשיקול המרכזי כפי שקבע בית המשפט העליון בע"א 10979/04 ליביו לאור נ. שר הבריאות (פ"ד נט (6) 357 הוא האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה (או הסיעוד, בעניינו) ועל אמון הציבור ברופאים (או עובדי הסיעוד בעניינו), ומפני אינטרס זה נסוגות הנסיבות, כדברי השופטת חיות בעמ' 362: "השיקול המרכזי בהליכים המשמעותיים שבנידון הינו השיקול של הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים.... לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעבריו המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל....."

יחד עם זאת לא נוכל שלא לתת משקל כלשהו לנסיבות המקלות, להתעלם מתסכולו של הנקבל, בתחילת דרכו המקצועית, שמצא את עצמו עוסק ב"מלצרות", כפי שהגדיר זאת, פחות מעבודה של כוח עזר, מן העובדה שהוצב בראשית דרכו המקצועית, על אף לבקשותיו החוזרות ונשנות להעברה, במחלקה קשה מאד, ומן העובדה שהפרקליטות לא מצאה לנכון לנקוט נגדו בהליכים פליליים. קשה לנו לקבל את גישת הקובלת לפיה סגירת ההליך הפלילי נעשתה מטעמי חיסכון זמן של הפרקליטות ועל כן יש לזקוף זאת לחובתו של הנקבל, ונראה לנו, בכל הכבוד, שסגירת התיק הפלילי נעשתה מטעמים ענייניים ועל כן למצער אין לזקוף זאת לחובתו.

נראה לנו כי בקשת הקובלת שנמליץ על התליית רישיונו של הנקבל ל-6 חדשים חמורה מדי בנסיבות העניין וחורגת אף מן התקדימים שהובאו על ידה. עניינה של אירנה חיימוב שנדון בבית המשפט המחוזי, אשר הרשיעה בעבירות חמורות של התעללות בחסר ישע ובמרמה והפרת אמונים, והטיל עליה עונש של מאסר ממושך בפועל ומאסר על תנאי וקבע שיש במעשיה קלון, חמור פי כמה וכמה מן המקרה הנדון בפנינו, וקשה להשליך ממנו על עניינו, כפי שעולה מהחלטת הועדה בעניינה. המקרים האחרים בהם היתה פגיעה פיזית של אח או אחות במטופל דומים יותר לעניינו, ובכולם הושתה התליה לתקופה נמוכה מן המבוקש על ידי הקובלת, בשלשה מתוכם (גם בשני המקרים בהם היתה הרשעה בפלילים) נמוכה בהרבה.

נראה לנו כי במסגרת איזון האינטרסים ולאחר השוואת מעשיו של הנקבל לעבירות ולנסיבות של התקדימים שהובאו בפנינו, תקופת ההתליה המתאימה שתבטא את חומרת מעשיו של הנקבל מחד גיסא, אך תביא בחשבון את נסיבות העניין כפי שתוארו לעיל ואת נסיבותיו האישיות מאידך גיסא, את הודאתו והכאתו על חטא, הינה של חדשים.

לאור כל האמור לעיל אנו ממליצים לכב' המנכ"ל להתלות את רישיונו של הנקבל לתקופה של חדשים.

שרה אפרתי
נציגת
הסתדרות האחים והאחיות

יחי' וקסלר
י"ר

עירית ארטיסולר, עו"ד
נציגת
היועץ המשפטי לממשלה